

Farklı Ortamlarda Farklı Karakter Sergileme Basit Bir Davranış Biçimidir

- Basit karakterli kişiler hangi durumlarda farklı tavırlar sergilerler?
- Tevekkülsüzlük niçin basit tavırların kaynağıdır?

www.Kuranahlaki.com

Basit karakterli insanların yaşamlarına ve din ahlakına yaklaşımlarına bakıldığında pek çok noktada samimi olmadıkları görülür. Bu kişilerin söyledikleri ile yaptıkları çoğu zaman farklıdır. Dine bağlı olduklarını söylerler ama bir zorlukla karşılaşıncı imanlarındaki zayıflık hemen fark edilir.

Hastalıklar Karşısında Tevekküllerini Kaybederler

Sağlıklı olduğu zamanlarda son derece şevkli ve neşeli olan bir insanın, biraz sağlığı bozulduğunda birdenbire neşesi kaçabilmekte, Allah'a ettiği duaları untabilmekte, hatta Allah'ın kendisine bu hastalığı neden verdiğini kendi kendine sormakta, daha da ileri giderek böyle bir şeyi hak etmediğini düşünebilmektedir. Bu şekilde verilen nimetlere karşı büyük bir nankörlük etmekte ve tevekkülsüzlük göstermektedir. Halbuki hastalık, Allah'ın kullarını sık sık denediği, onların sabırlarını ve bağlılıklarını sınadığı çok değerli bir andır. Böyle bir sıkıntı ve zorluk içindeyken de Allah'a şükretmeyi sürdüren ve sabreden kullar derin bir iman ve anlayışa sahip olan müminlerdir.

Zor Anlar Karşısında İtidali Kaybetmek Basit bir Tavırdır

Büyük bir mal kaybı, ölüm tehlikesi gibi durumlarla karşı karşıya kalındığı anlarda gösterilen tavırlar da kişinin anlayışı ile bağlantılıdır. Sorunsuz ve rahat bir ortamda son derece dengeli ve itidalli görünen ancak herhangi bir tehlike ile karşılaştığı anda söylenmeye

başlayan, şikayetçi ve olumsuz konuşmalar yapan ve etrafındakilere de olumsuz telkinlerde bulunan bir kişi basit bir düşünce yapısına sahip olduğu için böyle davranmaktadır. Böyle bir kişinin farklı şart ve ortamlarda her zaman için din ahlakından uzak tavırlar sergilemesi tehlikesi vardır. Örneğin zor durumda kaldığı zaman yalan söyleyebilir, kaderi ve tevekkülü unutarak üzülp ağlayabilir, ümitsizliğe kapılabilir. Ya da öfkelenip saldırgan tavırlar sergileyebilir. Çünkü basitlik kültürü içinde yaşayan insanlar tüm bunları; öfkelenmeyi, duygusallığı, hüznü doğal birer tepki sayarlar ve böyle aniden ortaya çıkan tavırları sergilemekten hiç çekinmezler. Halbuki bu tip ani tepkiler Kuran'da yanlış ve sakıncalı tavırlar olarak bildirilmiş ve çeşitli örnekleri de verilerek insanlar uyarılmışlardır.

Al-i İmran Suresi'nin 134. ayetinde Allah Müslümanların “**öfkelerini yenenler ve insanlar (dahi haklarından bağışlama ile (vaz)geçenler**” olduğunu bildirmiştir. Bir başka ayette Rabbimiz ümitsizliğin bir suç olduğunu şöyle haber verir:

... Allah'ın rahmetinden umut kesmeyin. Çünkü kafirler topluluğundan başkası Allah'ın rahmetinden umut kesmez. (Yusuf Suresi, 87)

İnsanların Rızasını ve Hoşnutluğunu Kazanma İsteği Basit bir Tavidır

İnsanlara odaklı bir hayat süren kişiler sürekli olarak onların rızasını ve hoşnutluğunu kazanmaya çalışırlar. Bu çabadan kastedilen elbette Allah'ın rızasını gözeterek insanlara güzel ahlaklı davranma, iyilik yapma, gönüllerini alarak hoşnut etme çabası değildir. Kastedilen kişiliksiz bir tavır sergileyerek her insanın yanında o kişiye göre şekil almaları ve insanların takdirini kazanabilmek için her türlü basitliği tavır ve ahlak bozukluğunu rahatlıkla yapabilmeleridir.

Örneğin meşru olmadığını bildiği halde sırf müdürünün takdirini kazanabilmek için iş yerinde evraklar üzerinde sahtekarlık yapan, yerine göre yalan söylemekten çekinmeyen kişiler bu tip insanlardır. Ya da üst düzey yöneticilerin yanında son derece pasif, ezik davranan bu gibi kişiler, kendi sorumluluğu altında çalışan kişilerin yanında birden kibirli, ters ve ezici bir karakter sergilerler. Doğru olan ise vicdanlı, dengeli ve kişilikli tavır, insanlardan, onların üslup ya da konumlarından etkilenmeden her yerde yaşamaktır. Samimiyetsiz, yapmacık konuşan bir insanla aynı üslupla muhatap olmak, şımaran bir insanla şımararak, kibirlenen insanlardan etkilenmek kısaca her karakterden insana uyum sağlamak ve onların etkisi altına girerek kişiliksiz davranmak yaygın bir basit ahlak özelliğidir.

www.İslamadavet.org

Buldukları kalabalık ortamda din ahlakına uygun hareket eden tek kişi de olsalar müminler asla Kuran'ı yaşama konusunda gevşeklik göstermezler. Tam tersine daha da dikkatli davranır ve Allah'ın hoşnut olmayacağını düşündükleri hal ve tavırlardan titizlikle sakınırlar. “(Öyle) Adamlar ki, ne ticaret, ne alış-veriş onları Allah'ı zikretmekten, dosdoğru namazı kılmaktan ve zekatı vermekten ‘tutkuya kaptırıp alıkoymaz’; onlar, kalplerin ve gözlerin inkılabı uğrayacağı (dehşetten allak bullak olacağı) günden korkarlar.” (Nur Suresi, 37) ayetinde bildirildiği gibi hiçbir şart ve ortam onları din ahlakını yaşamaktan, Allah'ı ve ahireti düşünmekten ‘tutkuya kaptırıp alıkoymaz’.

Olumlu ya da Olumsuz Yorumlardan Fazlasıyla Etkilenmek Basit Bir Tavidır

Aleyhlerinde söylenmiş bir söz bu gibi ahlaktaki insanların morallerinin bozulmasına, kimi zaman günlerce bunalıma girmelerine sebep olabilirken, herhangi bir övgü ya da iltifat da aşırı heyecanlanmalarına sebep olabilir. Allah'ın kendilerini her yerde ve her zaman gördüğünü unuttuklarından tamamen insanlara ayarlı bir hayat yaşarlar. Evde ayrı, işyerinde ya da sokakta ayrı, yazlıkta, tatilde ayrı bir tavır sergiler, değişen insanlara, ortam ve şartlara göre onlar da

değişirler. Kişilikleri zayıf olduğundan hep başka insanların etkisi altına girer, kendi inandıkları değerlerden taviz verirler.

Bu kişilerin arasında din ahlakını yaşamaya eğilimli fakat imanı zayıf kişiler de bulunabilir. Bu kişiler normal zamanlarda 5 vakit namaz, oruç gibi ibadetleri yerine getirirken tatile gittikleri yazlık bir mekanda o ortamın şartlarına uyum sağlar, bu ibadetlerini erteleyerek yerine getirmezler. Giyim kuşamları, hareket tarzları, eğlence şekilleri din ahlakından uzak yaşayan insanlarla büyük bir benzerlik ve uyum göstermeye

başlar. Din ahlakını yaşamayan insanların kalabalık şekilde bir arada olması, imanı tam olarak kalplerine yerleştirmemiş olan bu insanların ortama uyum sağlamasını kolaylaştırır. Böyle bir ortamda gezerken, alışveriş yaparken ve eğlenirken söz konusu insanlar Allah'ın sonsuz kudretini unutmışlardır.

Akşam yemeğini nerede yiyecekleri, ne giyecekleri gibi o ortama dair düşündükleri ayrıntılar zihinlerini kaplamıştır. Burada vurgulanmak istenen yanlışlığın elbette ki insanların tatil yerlerine gitmeleri, eğlenmeleri olmadığı açıktır. Yanlış olan bu insanların buldukları farklı ortamlarda çoğunluğa uyarak basitleşmeleri ve Kuran ahlakından uzaklaşarak gafil bir ruh haline girmeleridir. Oysa kalabalığa uymanın yanlışlığı; Allah'ın Kuran'da "Yeryüzünde olanların çoğunluğuna uyacak olursan, seni Allah'ın yolundan şaşırtıp-saptırır..." (Enam Suresi, 116) ayetiyle açıkça bildirdiği bir gerçektir. Kalabalığa uyma psikolojisi, basit karaktere sahip insanlarda yoğundur. Müslümanların ise nerede olurlarsa olsunlar, ne yaparlarsa yapsınlar kalplerinde ve konuşmalarında Allah vardır.

Hayatlarının yegane amacı Allah'ın rızasını, rahmetini ve cennetini kazanmak olduğundan, içinde buldukları her an bu asil amaç doğrultusunda hareket ederler. Gerekteğinde seyahat eder, tatile gider, eğlenirler. Fakat tüm bunları yaparken Allah'ın "**... Şüphesiz benim namazım, ibadetlerim, dirimim ve ölümüm alemlerin Rabbi olan Allah'ındır.**" (Enam Suresi, 162) ayetinde bildirdiği teslimiyet içindedirler.

Basit Karakterli İnsanlar Farklı Ortamların Yanı Sıra Olaylardan da Fazlasıyla Etkilenirler

Basit karakterli insanlar olaylardan da etkilendikleri için çoğu zaman dengeli bir ruh haline sahip değildirlirler. Olumlu gördükleri olaylar bu kişileri hep ayakta tutarken bunun aksi bir durumda, örneğin hastalık, maddi bir kayıp, telefonda alınan bir haber, karşılıklı konuşurken sarf edilen bir söz bu insanların hemen morallerinin bozulmasına yol açar. Herşeyin Allah'ın kontrolünde olduğu gerçeğini göz ardı ettikleri ve tevekkülsüz oldukları için hızla çökerler. Allah "Gerçekten, insan, 'bencil ve haris' olarak yaratıldı. Kendisine bir şer (kötülük) dokunduğu zaman feryadı basar." (Mearic Suresi, 19-20) ayetleriyle insanların nefsindeki bu eğilime dikkat çeker. Bu kişiler diğer zamanlarda ağır, asil görünseler de bu tür beklenmedik olaylarla gerçek yüzleri ortaya çıkar. Örneğin daha öncesinde çevresine son derece sakin ve itidalli bir imaj veren bir kişi, çıkarı ile çatışan bir durumda hemen aksileşir. Kimi olaylar karşısında kendisini öfkeye kaptırır, kimi zaman da kontrolünü kaybeder, ağlar. Allah'ı ve kaderi sıklıkla unuttuğundan -ya da göz ardı ettiğinden- melankoliye son derece açıktır.

İş hayatında uğradığı bir başarısızlıktan kaybedilmiş bir eşyaya kadar her konu bu insanları hüznlendirmeye yetebilir. Oysa insanın, karşısına nasıl bir olay çıkarsa çıksın, örneğin hastalandığında ya da yaralandığında bunların da kaderinde Allah'ın izni ve dilemesi ile yaratıldığını unutmaması gerekir. Bir kişinin hastalıkta rol alanın bir virüs, kazaya sebep olanın da kötü bir sürücü olduğunu düşünerek Allah'ı unutmaması ve beklenmedik tepkiler vermesi, tevekkülsüz tavırlar sergilemesi bu kişinin imanındaki zayıflığın bir delili olur. Elbette Allah imtihanının bir gereği olarak insanlar için çeşitli sebepler yaratmıştır ancak bunların tamamı Allah'ın kontrolü altındadır.

Bu kişi hastalanmıştır veya yaralanmıştır; çünkü kaderinde o hastalığın meydana gelmesi vardır. Benzer şekilde sürücünün de kaderinde bu kazayı yapmak vardır. Bu, Allah'ın takdiridir. Kişinin bu gerçeği göz ardı ederek hoşnutsuz bir yüz ifadesi ve üslup içinde olması onun şirk içinde olduğunun bir göstergesi olur. Musibet gibi görünen olaylarda ve hastalıklarda hayır ve hikmet olmadığını düşünmek, hastalıkların, Allah'ın yaratmasıyla değil de mikrop ve virüsler sebebiyle oluştuğunu zannetmek, Allah'ın bu mikrop ve virüsleri birer vesile olarak yarattığını unutmak büyük bir suçtur. Böyle bir düşünce şeklinin doğurduğu tavırlar da son derece basit ve dinin insanlara kazandırdığı yüksek ahlak kalitesinden uzak olacaktır.

Tevekkül İnsanı Basit Tavırlardan Uzaklaştırır

Allah Kuran’da “İnsanlardan kimi, Allah’a bir ucundan ibadet eder, eğer kendisine bir hayır dokunursa, bununla tatmin bulur ve eğer kendisine bir fitne isabet edecek olursa yüzü üstü döner. O, dünyayı kaybetmiştir, ahireti de. İşte bu, apaçık bir kayıptır. (Hac Suresi, 11) ayeti ile iman edenleri de böyle basit ve yüzeysel bir düşünce yapısına karşı uyardı, bunun ahiretlerini tehlikeye sokabileceğini hatırlatmıştır. Çünkü imanı henüz tam kalbine yerleştirememiş bazı insanlarda böyle bir eğilim söz konusu olabilmektedir. Bu kişiler de ortam ve şartlar istedikleri gibi olduğunda ve nimet bolluğu içindeyken din ahlakını yaşamaya titizlik gösterir, yükümlü oldukları ibadetleri şevkle yerine getirirler. Fakat şartlar değiştiğinde, nimetler Allah’tan bir imtihan olarak eksildiğinde bu kişilerin tavrı da değişmeye başlar. Eski şevkleri yerini ağırlığa ve durgunluğa bırakır. Hatta kimileri, Allah’ın “Fakat insan; ne zaman Rabbi kendisini bir denemeden geçirse, ona bir keremde bulunsa, nimetler verse: Rabbim bana ikram etti der. Ama ne zaman onu deneyerek, rızkını kısıtla, hemen: Rabbim bana ihanet etti der.” (Fecr Suresi, 15-16) ayetlerinde bildirdiği gibi sapkın bir düşünce içine girerler. Oysa bu çok büyük bir basitliktir. Şartlar iyiyken iyi olup, değiştiğinde birden ters ve nankör bir üslup içine girmek sakınılması gereken bir davranış biçimidir. Benzer şekilde bir zorluk karşısında Allah’ı unutarak yakınmak, söylenmek, bunalımlı tavırlar sergilemek de yine aynı basit düşünce yapısının yansımalarıdır. Müslümanlar her türlü olay karşısında Allah’a tevekkül ederler. Sabırlı, itidalli, akıllı, dirayetli, çözümcü, makul, dengeli, affedici, şefkatli, sevgi dolu, güzel ahlaklı olmanın ayrı bir imani zevki vardır. Bir mümin bu güzel özellikleri kendinde gördüğünde büyük bir haz alır, başka müminlerin kendinden aldığı imani zevki hissettiğinde bunlardan da ayrı bir zevk alır.

<https://www.harunyahya.info/makaleler/farkli-ortamlarda-farkli-karakter-sergileme-basit-bir-davranis-bicimidir>